

Μανόλης Αναγνωστάκης - Ποιήματα

Μανόλης Αναγνωστάκης (Θεσσαλονίκη 1925 - Αθήνα 2005):

Πέντε μικρά θέματα

I

Μές στην κλειστή μοναξιά μου
Έσφιξα τη ζεστή παιδική σου άγνοια
Στην άγνη παρουσία σου καθρέφτισα τη χαμένη ψυχή μου.

Εμείς αγαπήσαμε. Εμείς
Προσευχόμαστε πάντοτε. Εμείς
Μοιραστήκαμε τὸ ψωμί καὶ τὸν κόπο μας

Κι ἐγὼ μέσα σὲ σένα καὶ σ' ὅλους.

II

Ίσκιοι βουβοὶ ἀραγμένοι στὴ σκάλα
Μάτια θολὰ πὸ κράτησαν εἰκόνες θαλασσινές
Κύματα μὲ τὴ γλυκιὰν ἀγωνία στὴν κατάσπρη ράχη

Γυμνὸς κυλίστηκα μέσα στὴν ἄμμο μὰ δὲν ὑποτάχτηκα
Καὶ δὲν ἀγάπησα μόνον ἐσένα πὸ τόσο μὲ κράτησες
Ὅπως ἀγάπησα τὰ ναυαγισμένα καράβια μὲ τὰ τραγικὰ ὀνόματα
Τοὺς μακρινούς φάρους, τὰ φῶτα ἑνὸς ἀπίθανου ὀρίζοντα
Τὶς νύχτες πὸ γύρευα μόνος νὰ βρῶ τὸ χαμένο ἐαυτό μου
Τὶς νύχτες πὸ μόνος γυρνοῦσα χωρὶς κανεὶς νὰ μὲ νιώσει
Τὶς νύχτες πὸ σκότωσα μέσα μου κάθε παλιά μου αὐταπάτη.

III

...

IV

Κάτω ἀπ' τὰ ροῦχα μου δὲ χτυπᾶ πιὰ ἡ παιδική μου καρδιά
Λησμόνησα τὴν ἀγάπη πού 'ναι μόνο ἀγάπη
Μερόνυχτα νὰ τριγυρνῶ χωρὶς νὰ σὲ βρῶ μπροστά μου
'Ορίζοντα λευκὲ τῆς ἀστραπῆς καὶ τοῦ ὄνειρου
Ἐνίωσα τὸ στήθος μου νὰ σπάζει στὴ φυγὴ σου

Ψυχὴ τῆς ἀγάπης μου ἀλήτισσα
Λεπίδι τοῦ πόθου μου ἀδυσώπητο
Νικήτρα μονάχη τῆς σκέψης μου.

V

Χαρά, Χαρά, ζεστὴ ἀγαπημένη
Τραγούδι ἀστείρευτο σὲ χεῖλια χιμαιρικὰ
Στὰ γυμνά μου μπράτσα τὸ εἶδωλό σου συντριβῶ
Χαρά μακρινή, σὰν τὴ θάλασσα ἀτέλειωτη
Κουρέλι ἀκριβὸ τῆς πικρῆς ἀναζήτησης
Ἄσε νὰ φτύσω τὸ φαρμάκι τῆς ψεύτρας σου ὑπαρξῆς
Ἄσε νὰ ὀραματιστῶ τὶς νεκρὲς ἀναμνήσεις μου
(Ἀνελέητο κύμα τῆς νιότης μου).

Ἦ ψυχὴ τὴν ἀγωνία ἐρωτευμένη!

13.12.43

Θυμᾶσαι πού σου 'λεγα
Ὅταν σφυρίζουν τὰ πλοῖα μὴν εἶσαι στὸ λιμάνι.
Μὰ ἡ μέρα πού ἔφευγε ἦτανε δικιά μας
καὶ δὲ θὰ θέλαμε ποτὲ νὰ τὴν ἀφήσουμε
Ἐνα μαντήλι πικρὸ θὰ χαιρετᾶ τὴν ἀνίατου γυρισμοῦ
Κι ἔβρεχε ἀλήθεια πολὺ κι ἦτανε ἔρημοι οἱ δρόμοι
Μὲ μιὰ λεπτὴν ἀκαθόριστη χινοπωριάτικη γεύση
Κλεισμένα παράθυρα κι οἱ ἄνθρωποι τόσο λησμονημένοι -
Γιατί μᾶς ἄφησαν ὅλοι; Γιατί μᾶς ἄφησαν ὅλοι;
Κι ἔσφιγγα τὰ χέρια σου Δὲν εἶχε τίποτα τ' ἀλλόκοτο ἢ κραυγὴ μου.

Θὰ φύγουμε κάποτε ἀθόρυβα καὶ θὰ πλανηθοῦμε
Μὲς στὶς πολύβοες πολιτείες καὶ στὶς ἔρημες θάλασσες
Μὲ μιὰν ἐπιθυμία φλογισμένη στὰ χεῖλια μας

Εἶναι ἡ ἀγάπη ποῦ γυρέψαμε καὶ μᾶς τὴν ἀρνήθηκαν
Ξεχνοῦσες τὰ δάκρυα, τὴ χαρὰ καὶ τὴ μνήμη μας
Χαιρετώντας λευκὰ πανιὰ π' ἀνεμίζονται.
Ἴσως δὲ μένει τίποτ' ἄλλο παρὰ αὐτὸ νὰ θυμόμαστε.
Μὲς στὴν ψυχὴ μου σκιρτᾷ τὸ ἐναγώνιο Γιατί,
Ρουφῶ τὸν ἀγέρα τῆς μοναξιᾶς καὶ τῆς ἐγκατάλειψης
Χτυπῶ τοὺς τοίχους τῆς ὑγρῆς φυλακῆς μου
καὶ δὲν προσμένω ἀπάντηση
Κανεὶς δὲ θ' ἀγγίξει τὴν ἔκταση τῆς στοργῆς
καὶ τῆς θλίψης μου.

Κι ἐσὺ περιμένεις ἓνα γράμμα ποῦ δὲν ἔρχεται
Μιὰ μακρινὴ φωνὴ γυρνᾷ στὴ μνήμη σου καὶ σβήνει
Κι ἓνας καθρέφτης μετρᾷ σκυθρωπὸς τὴ μορφὴ σου
Τὴ χαμένη μας ἄγνοια, τὰ χαμένα φτερά.

Ποιητικὴ

-Προδίδετε πάλι τὴν Ποίηση, θὰ μοῦ πεῖς,
Τὴν ἱερότερη ἐκδήλωση τοῦ Ἀνθρώπου
Τὴ χρησιμοποιοεῖτε πάλι ὡς μέσον, ὑποζύγιον
Τῶν σκοτεινῶν ἐπιδιώξεών σας
Ἐν πλήρει γνώσει τῆς ζημιᾶς ποῦ προκαλεῖτε
Μὲ τὸ παράδειγμά σας στοὺς νεωτέρους.

-Τὸ τί δὲν π ρ ό δ ω σ ε ς ἔ σ ὑ νὰ μοῦ πεῖς
Ἐσὺ κι οἱ ὅμοιοί σου, χρόνια καὶ χρόνια,
Ἐνα πρὸς ἓνα τὰ ὑπάρχοντά σας ξεπουλώντας
Στις διεθνεῖς ἀγορὲς καὶ τὰ λαϊκὰ παζάρια
Καὶ μείνατε χωρὶς μάτια γιὰ νὰ βλέπετε, χωρὶς ἀφτιά
Ν' ἀκοῦτε, μὲ σφραγισμένα στόματα καὶ δὲ μιλάτε.
Γιὰ ποιά ἀνθρώπινα ἱερά μᾶς ἐγκαλεῖτε;

Ἐέρω: κηρύγματα καὶ ρητορεῖες πάλι, θὰ πεῖς.
Ἐ ναι λοιπόν! Κηρύγματα καὶ ρητορεῖες.

Σὰν **πρόκες** πρέπει νὰ καρφώνονται οἱ λέξεις

Νὰ μὴν τὶς παίρνει ὁ ἄνεμος.

Ὁ Οὐρανός

Πρῶτα νὰ πιάσω τὰ χέρια σου
Νὰ ψηλαφίσω τὸ σφυγμὸ σου
Ἔστερα νὰ πᾶμε μαζί στὸ δάσος
Ν' ἀγκαλιάσουμε τὰ μεγάλα δέντρα
Ποὺ στὸν κάθε κορμὸ ἔχουμε χαράξει
Ἐδῶ καὶ χρόνια τὰ ἱερὰ ὀνόματα
Νὰ τὰ συλλαβίσουμε μαζί
Νὰ τὰ μετρήσουμε ἕνα-ἕνα
Μὲ τὰ μάτια ψηλὰ στὸν οὐρανὸ σὰν προσευχή.

Τὸ δικό μας τὸ δάσος δὲν τὸ κρύβει ὁ οὐρανός,

Δὲν περνοῦν ἀπὸ δῶ ξυλοκόποι.

Νέοι τῆς Σιδῶνος

Κανονικὰ δὲν πρέπει νάχουμε παράπονο
Καλὴ κι ἐγκάρδια ἢ συντροφιά σας, ὅλο νιάτα,
Κορίτσια δροσερά- ἀρτιμελῆ ἀγόρια
Γεμάτα πάθος κι ἔρωτα γιὰ τὴ ζωὴ καὶ γιὰ τὴ δράση.
Καλά, μὲ νόημα καὶ ζουμί καὶ τὰ τραγούδια σας
Τόσο, μὰ τόσο ἀνθρώπινα, συγκινημένα,
Γιὰ τὰ παιδάκια ποὺ πεθαίνουν σ' ἄλλην Ἥπειρο
Γιὰ ἥρωες ποὺ σκοτωθῆκαν σ' ἄλλα χρόνια,
Γιὰ ἐπαναστάτες Μαύρους, Πράσινους, Κιτρινωπούς,
Γιὰ τὸν καημὸ τοῦ ἐν γένει πάσχοντος Ἀνθρώπου.
Ἰδιαίτερος σὰς τιμᾶ τούτη ἢ συμμετοχὴ
Στὴν προβληματικὴ καὶ στοὺς ἀγῶνες τοῦ καιροῦ μας
Δίνετε ἕνα ἄμεσο παρὼν καὶ δραστικό- κατόπιν τούτου
Νομίζω δικαιούσθε μὲ τὸ παραπάνω
Δυὸ δυὸ, τρεῖς τρεῖς, νὰ παίξετε, νὰ ἐρωτευθεῖτε,
Καὶ νὰ ξεσκάσετε, ἀδελφέ, μετὰ ἀπὸ τόση κούραση.

(Μᾶς γέρασαν προῶρος Γιώργο, τὸ κατάλαβες;)

Ἐπιτύμβιον

Πέθανες- κι ἔγινες καὶ σύ: ὁ καλός,
Ὁ λαμπρὸς ἄνθρωπος, ὁ οἰκογενειάρχης, ὁ πατριώτης.
Τριάντα ἔξι στέφανα σὲ συνοδέψανε, τρεῖς λόγοι ἀντιπροέδρων,
Ἐφτὰ ψηφίσματα γιὰ τὶς ὑπέροχες ὑπηρεσίες πού προσέφερες.

Ἄ, ρε Λαυρέντη, ἐγὼ πού μόνο τόξερα τί κάθαυμα ἦσουν,
Τί κάλπικος παρᾶς, μιὰ ὀλόκληρη ζωὴ μέσα στὸ ψέμα
Κοιμοῦ ἐν εἰρήνῃ, δὲν θὰ ῥθῶ τὴν ἡσυχία σου νὰ ταράξω.

(Εγώ, μιὰ ὀλόκληρη ζωὴ μέσ στη σιωπὴ θὰ τὴν ἐξαγοράσω
Πολὺ ἀκριβὰ κι ὄχι μὲ τίμημα τὸ θλιβερό σου τὸ σαρκίο.)

Κοιμοῦ ἐν εἰρήνῃ. Ὡς ἦσουν πάντα στη ζωὴ: ὁ καλός,
Ὁ λαμπρὸς ἄνθρωπος, ὁ οἰκογενειάρχης, ὁ πατριώτης.

Δὲ θὰ ἴσαι ὁ πρῶτος οὔτε δὰ κι ὁ τελευταῖος.

Στ' Ἀστεῖα Παίζαμε!

Δὲ χάσαμε μόνο τὸν τιποτένιο μισθὸ μας
Μέσα στη μέθη τοῦ παιχνιδιοῦ σᾶς δώσαμε καὶ τὶς γυναῖκες μας
Τὰ πιὸ ἀκριβὰ ἐνθύμια πού μέσα στὴν κάσα κρύβαμε
Στὸ τέλος τὸ ἴδιο τὸ σπίτι μας μὲ ὅλα τὰ ὑπάρχοντα.

Νύχτες ἀτέλειωτες παίζαμε, μακριὰ ἀπ' τὸ φῶς τῆς ἡμέρας
Μήπως πέρασαν χρόνια; σαπίσαν τὰ φύλλα τοῦ ἡμεροδείχτη
Δὲ βγάλαμε ποτὲ καλὸ χαρτί, χάναμε· χάναμε ὀλοένα
Πῶς θὰ φύγουμε τώρα; ποῦ θὰ πᾶμε; ποιὸς θὰ μᾶς δεχτεῖ;

Δῶστε μας πίσω τὰ χρόνια μας δῶστε μας πίσω τὰ χαρτιά μας
Κλέφτες!
Στὰ ψέματα παίζαμε!

Ἐπίλογος

Οἱ στίχοι αὐτοὶ μπορεῖ καὶ νὰ ἔναι οἱ τελευταῖοι
οἱ τελευταῖοι στοὺς τελευταίους πού θὰ γραφτοῦν
Γιατί οἱ μελλούμενοι ποιητὲς δὲ ζοῦνε πιά
αὐτοὶ πού θὰ μιλοῦσανε πεθάναν ὅλοι νέοι
Τὰ θλιβερὰ τραγούδια τους γενήκανε πουλιὰ
σὲ κάποιον ἄλλον οὐρανὸ πού λάμπει ξένος ἥλιος
Γενήκαν ἄγριοι ποταμοὶ καὶ τρέχουνε στὴ θάλασσα
καὶ τὰ νερά τους δὲν μπορεῖς νὰ ξεχωρίσεις
Στὰ θλιβερὰ τραγούδια τους φύτρωσε ἕνας λωτὸς
νὰ γεννηθοῦμε στὸ χυμὸ του ἐμεῖς πιὸ νέοι.

Ἐπίλογος

Κι ὄχι αὐταπάτες προπαντός.
Τὸ πολὺ πολὺ νὰ τοὺς ἐκλάβεις σὰ δυὸ θαμποὺς
προβολεῖς μὲς στὴν ὀμίχλη
Σὰν ἕνα δελτάριο σὲ φίλους πού λείπουν
μὲ τὴ μοναδικὴ λέξη: ζῶ.

«Γιατί» ὅπως πολὺ σωστὰ εἶπε κάποτε κι ὁ φίλος μου ὁ Τίτος,
«κανένας στίχος σήμερα δὲν κινητοποιεῖ τίς μᾶζες
κανένας στίχος σήμερα δὲν ἀνατρέπει καθεστῶτα.»

Ἔστω.
Ανάπηρος, δείξε τὰ χέρια σου. Κρίνε γιὰ νὰ κριθεῖς.

Χάρης 1944

Ἦμασταν ὅλοι μαζί καὶ ξεδιπλώναμε ἀκούραστα τίς ὠρες μας
Τραγουδοῦσαμε σιγὰ γιὰ τίς μέρες πού θὰ ἔρχόντανε
φορτωμένες πολύχρωμα ὀράματα
Αὐτὸς τραγουδοῦσε, σωπαίναμε, ἡ φωνή του
Ξυπνοῦσε μικρὲς πυρκαγιὲς
Χιλιάδες μικρὲς πυρκαγιὲς πού πυρπολοῦσαν τὴ νιότη μας
Μερόνυχτα ἔπαιζε τὸ κρυφτὸ μὲ τὸ θάνατο
σὲ κάθε γωνιὰ καὶ σοκάκι
Λαχταροῦσε ξεχνώντας τὸ δικό του κορμὶ νὰ χαρίσει
στοὺς ἄλλους μίαν Ἄνοιξη.

Ἦμασταν ὅλοι μαζί μὰ θαρρεῖς πῶς αὐτὸς ἦταν ὅλοι.

Μιὰ μέρα μᾶς σφύριξε κάποιος στ' ἀφτί: «Πέθανε ὁ Χάρης»
«Σκοτώθηκε» ἢ κάτι τέτοιο. Λέξεις πὸν τίς ἀκοῦμε κάθε μέρα.
Κανείς δὲν τὸν εἶδε. Ἦταν σούρουπο.
Θά 'χε σφιγμένα τὰ χέρια ὅπως πάντα
Στὰ μάτια του χαράχτηκεν ἄσβηστα ἢ χαρὰ
τῆς καινούριας ζωῆς μας
Μὰ ὅλα αὐτὰ ἦταν ἀπλὰ κι ὁ καιρὸς εἶναι λίγος.
Κανείς δὲν προφταίνει.

...Δὲν εἴμαστε ὅλοι μαζί. Δυὸ τρεῖς ξενιτεύτηκαν
Τράβηξεν ὁ ἄλλος μακριὰ μ' ἓνα φέρσιμο ἀόριστο
κι ὁ Χάρης σκοτώθηκε
Φύγανε κι ἄλλοι, μᾶς ἦρθαν καινούριοι, γεμίσαν οἱ δρόμοι
Τὸ πλῆθος ξεχύνεται ἀβάσταχτο, ἀνεμίζουνε πάλι σημαῖες
Μαστιγώνει ὁ ἀγέρας τὰ λάβαρα.
Μὲς στὸ χάος κυματίζουν τραγοῦδια.

Ἄν μὲς στὶς φωνὲς πὸν τὰ βράδια τρυποῦνε ἀνελέητα τὰ τεῖχη
Ξεχώρισε μία: Εἶν' ἡ δική του. Ἀνάβει μικρὲς πυρκαγιὲς
Χιλιάδες μικρὲς πυρκαγιὲς πὸν πυρπολοῦν
τὴν ἀτίθαση νιότη μας
Εἶν' ἡ δική του φωνὴ πὸν βουίζει στὸ πλῆθος
τριγύρω σὰν ἥλιος
Π' ἀγκαλιάζει τὸν κόσμον σὰν ἥλιος
πὸν σπαθίζει τίς πίκρες σὰν ἥλιος
Πὸν μᾶς δείχνει σὰν ἥλιος λαμπρὸς τίς χρυσὲς πολιτεῖες
Πὸν ξανοίγονται μπρὸς μας λουσιμένες
στὴν Ἀλήθεια καὶ στὸ αἶθριο τὸ φῶς.

Θεσσαλονίκη, Μέρης τοῦ 1969 μ.Χ.

*Τὸ ποίημα ἀνήκει στὴ συλλογὴ Ὁ Στόχος (1970).
Πρωτοδημοσιεύτηκε στὰ Δεκαοχτὼ Κείμενα, πὸν ἡ ἔκδοσή τους
ἀποτέλεσε τὴν πρώτη πράξη ὁμαδικῆς δημόσιας ἀντίστασης τῶν
πνευματικῶν ἀνθρώπων κατὰ τῆς δικτατορίας. Εἶναι ποίημα
πολιτικό, ὅπως ἐξάλλου καὶ πολλὰ ἄλλα ποιήματα τοῦ
Ἀναγνωστάκη, καὶ ἀπηχεῖ τὴν πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ
κατάσταση ἀπὸ τῆ μετακατοχικῆς περιόδου καὶ τῆ στρατιωτικῆς
δικτατορίας.*

Στὴν ὁδὸ Αἰγύπτου -πρώτη πάροδος δεξιά!
Τώρα ὑψώνεται τὸ μέγαρον τῆς Τράπεζας Συναλλαγῶν
Τουριστικὰ γραφεῖα καὶ πρακτορεῖα μεταναστεύσεως.
Καὶ τὰ παιδάκια δὲν μποροῦνε πιά νὰ παίξουνε ἀπὸ

τὰ τόσα τροχοφόρα πὸν περνοῦνε.
Ἄλλωστε τὰ παιδιὰ μεγάλωσαν, ὁ καιρὸς ἐκεῖνος πέρασε πὸν ξέρατε
Τώρα πιά δὲ γελοῦν, δὲν ψιθυρίζουν μυστικά, δὲν ἐμπιστεύονται,
Ὅσα ἐπιζήσαν, ἐννοεῖται, γιατί ἤρθανε βαριές ἀρρώστιες ἀπὸ τότε
Πλημμύρες, καταποντισμοί, σεισμοί, θωρακισμένοι στρατιῶτες,
Θυμοῦνται τὰ λόγια τοῦ πατέρα: ἐσὺ θὰ γνωρίσεις καλύτερες μέρες
Δὲν ἔχει σημασία τελικὰ ἂν δὲν τις γνώρισαν, λένε τὸ μάθημα
οἱ ἴδιοι στὰ παιδιὰ τους
Ἐλπίζοντας πάντοτε πὸς κάποτε θὰ σταματήσει ἡ ἀλυσίδα
Ἴσως στὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν τους ἢ στὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν
τῶν παιδιῶν τους.
Πρὸς τὸ παρὸν, στὸν παλιὸ δρόμο πὸν λέγαμε, ὑψώνεται
ἡ Τράπεζα Συναλλαγῶν
- ἐγὼ συναλλάσσομαι, ἐσὺ συναλλάσσεσαι, αὐτὸς συναλλάσσεται-
Τουριστικά γραφεῖα καὶ πρακτορεῖα μεταναστεύσεως
-ἐμεῖς μεταναστεύουμε, ἐσεῖς μεταναστεύετε, αὐτοὶ μεταναστεύουν-
Ὅπου καὶ νὰ ταξιδέψω ἢ Ἑλλάδα μὲ πληγώνει, ἔλεγε κι ὁ Ποιητῆς
Ἡ Ἑλλάδα μὲ τὰ ὠραῖα νησιά, τὰ ὠραῖα γραφεῖα,
τις ὠραῖες ἐκκλησιές
Ἡ Ἑλλάς τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἀγάπη εἶναι ὁ φόβος...

Ἡ ἀγάπη εἶναι ὁ φόβος πὸν μᾶς ἐνώνει μὲ τοὺς ἄλλους
Ὅταν ὑπόταξαν τις μέρες μας καὶ τις κρεμάσανε σὰ δάκρυα
Ὅταν μαζί τους πεθάνανε σὲ μίαν οἰκτρὴ παραμόρφωση
Τὰ τελευταῖα μας σχήματα τῶν παιδικῶν αἰσθημάτων
Καὶ τί κρατᾶ τάχα τὸ χέρι πὸν οἱ ἄνθρωποι δίνουν;
Ξέρει νὰ σφίγγει γερὰ ἐκεῖ πὸν ὁ λογισμὸς μας ξεγελᾷ
Τὴν ὥρα πὸν ὁ χρόνος σταμάτησε καὶ ἡ μνήμη ξεριζώθηκε
Σὰ μίαν ἐκζήτηση παράλογη πέρα ἀπὸ κάθε νόημα;
(κι αὐτοὶ γυρίζουν πίσω μιά μέρα χωρὶς στὸ μυαλὸ μίαν ρυτίδα
βρῖσκουνε τις γυναῖκες τους καὶ τὰ παιδιὰ τους μεγάλωσαν
πηγαίνουνε στὰ μικρομάγαζα καὶ στὰ καφενεῖα τῆς συνοικίας
διαβάζουνε κάθε πρωὶ τὴν ἐποποιία τῆς καθημερινότητας.)
Πεθαίνουμε τάχα γιὰ τοὺς ἄλλους ἢ γιατί ἔτσι νικοῦμε τὴ ζωὴ
Ἡ γιατί ἔτσι φτύνουμε ἐνα-ἐνα τὰ τιποτένια ὁμοιώματα
Καὶ μίαν στιγμή στὸ στεγνωμένο νοῦ τους περνᾷ μίαν ἡλιαχτίδα
Κάτι σὰ μιά θαμπὴ ἀνάμνηση μιᾶς ζωικῆς προϊστορίας.
Φτάνουμε μέρες πὸν δὲν ἔχεις πιά τί νὰ λογαριάσεις
Συμβάντα ἐρωτικά καὶ χρηματιστηριακὲς ἐπιχειρήσεις
Δὲ βρῖσκεις καθρέφτες νὰ φωνάξεις τ' ὄνομά σου
Ἀπλὲς προθέσεις ζωῆς διασφαλίζουν μίαν ἐπικαιρότητα
Ἄνια, πόθοι, ὄνειρα, συναλλαγές, ἐξαπατήσεις
Κι ἂν σκέφτομαι εἶναι γιατί ἢ συνήθεια εἶναι πιὸ προσιτὴ ἀπὸ τὴν τύψη.

Μὰ ποιὸς θα' ρθει νὰ κρατήσῃ τὴν ὀρμὴ μιᾶς μπόρας ποὺ πέφτει;

Ἀπροσδιόριστὴ χρονολογία

Αὐτὴ ἡ μέρα πέρασε χωρὶς καμιὰν ἀπόχρωση
Τόσο διαφορετικὴ ἀπὸ τὶς ἄλλες μέρες
(Ἴσως ἢ ἀπαρχὴ ὁμοίων ἡμερῶν)
ἔσβησεν ἔτσι ἀνάλαφρα ὅπως ἦρθε
χωρὶς νὰ παιχιδίσει ὁ ἥλιος στὰ κλαδιὰ
Τράβηξε τὶς κουρτίνες τῆς μὲ διάκρισιν ἢ νύχτα.
Μιὰ μέρα τόσο διάφορη ἀπ' τὶς ἄλλες
Χωρὶς τὰ σύμβολα τοῦ «πλήν» καὶ τοῦ «σὺν»
π' ἀλακῶνουν τὴ σκέψη
Χωρὶς νὰ βαραίνει κἂν τὴ ζυγαριὰ τῆς μνήμης
Πὲς σὰ μιὰ σαπουνόφουσκα ποὺ τρυπήσαμε μὲ τὴν καρφίτσα
Σὰν τὸν καπνὸ τσιγάρου χωρὶς ἄρωμα.
Ἔτσι ἔπεσε ἓνα φύλλο ἀπὸ τὸ καλαντάρι
Δίχως τὸν παραμικρότερο ἦχο
(Χάθηκε καὶ δὲν ψάξαμε νὰ τὸ βροῦμε)
Ἔμεινε τὸ συρτάρι μας ὅπως τὸ ἀφήσαμε.
Ἴσως -λές- πῶς δὲν ἦτανε κἂν μιὰ μέρα
Μόνο που σήμερα φωνάζουν ἀρνητικὰ οἱ ἀριθμοὶ
Τὸ ρολοὶ γυρισμένο ἓνα ἀκόμη εἰκοσιτετράωρο
-Λές- πῶς περάσαμε ἀσυνείδητα τὰ μεσάνυχτα
Ἐναν ὀλόισιο ἀσφαλτοστρωμένο δρόμο.

Κάθε πρωΐ

Κάθε πρωΐ
Καταργοῦμε τὰ ὄνειρα
Χτίζουμε μὲ περίσκεψη τὰ λόγια
Τὰ ροῦχα μας εἶναι μιὰ φωλιὰ ἀπὸ σίδερο
Κάθε πρωΐ
Χαιρετᾶμε τοὺς χθεσινοὺς φίλους
Οἱ νύχτες μεγαλώνουν σὰν ἀρμόνικες
-Ἦχοι, καημοί, πεθαμένα φιλιὰ.
(Ἀσήμαντες ἀπαριθμήσεις
-Τίποτα, λέξεις μόνο γιὰ τοὺς ἄλλους.
Μὰ ποῦ τελειώνει ἡ μοναξιά;)

Θά 'ρθει μιὰ μέρα

Θά 'ρθει μιὰ μέρα πού δὲ θά 'χουμε πιά τί νὰ ποῦμε
Θὰ καθόμαστε ἀπέναντι καὶ θὰ κοιταζόμαστε στὰ μάτια
Ἡ σιωπή μου θὰ λέει: Πόσο εἶσαι ὀμορφή, μὰ δὲ
βρίσκω ἄλλο τρόπο νὰ στὸ πῶ
Θὰ ταξιδέψουμε κάπου, ἔτσι ἀπὸ ἀνία ἢ γιὰ νὰ
ποῦμε πῶς κι ἐμεῖς ταξιδέψαμε.
Ὁ κόσμος ψάχνει σ' ὅλη του τὴ ζωὴ νὰ βρεῖ τουλάχιστο
τὸν ἔρωτα, μὰ δὲν βρίσκει τίποτα.
Σκέφτομαι συχνὰ πῶς ἡ ζωὴ μας εἶναι τόσο μικρὴ
πού δὲν ἀξίζει καν νὰ τὴν ἀρχίσει κανεὶς.
Ἀπ' τὴν Ἀθήνα θὰ πάω στὸ Μοντεβίδεο ἴσως καὶ
στὴ Σαγκάη, εἶναι κάτι κι αὐτὸ δὲ μπορεῖς
νὰ τὸ ἀμφισβητήσεις.
Καπνίσαμε -θυμήσου- ἀτέλειωτα τσιγάρα
συζητώντας ἕνα βράδυ
-ξεχνῶ πάνω σὲ τί- κι εἶναι κριμα γιατί ἦταν τόσο
μα τόσο ἐνδιαφέρον.
Μιὰ μέρα, ἂς ἦτανε, νὰ φύγω μακριὰ σου ἀλλὰ κι
ἐκεῖ θά 'ρθεις καὶ θὰ μὲ ζητήσεις
Δὲ μπορεῖ, Θέ μου, νὰ φύγει κανεὶς μοναχὸς του.

Δρόμοι παλιοί

Δρόμοι παλιοὶ πού ἀγάπησα καὶ μίσησα ἀτέλειωτα
κάτω ἀπ' τοὺς ἴσκιους τῶν σπιτιῶν νὰ περπατῶ
νύχτες τῶν γυρισμῶν ἀναπότερπτες κι ἡ πόλη νεκρὴ
Τὴν ἀσήμαντη παρουσία μου βρίσκω σὲ κάθε γωνιὰ
κάμε νὰ σ' ἀνταμῶσω κάποτε φάσμα χαμένο τοῦ τόπου μου κι ἐγὼ
Ξεχασμένος κι ἀτίθασος νὰ περπατῶ
κρατώντας μία σπίθα τρεμόσβηστη στὶς ὑγρές μου παλάμες
Καὶ προχωροῦσα μέσα στὴ νύχτα χωρὶς νὰ γνωρίζω κανένα
κι οὔτε κανένα κι οὔτε κανένα μὲ γνώριζε μὲ γνώριζε

Ἦτανε νέοι

Οἱ δρόμοι ἦταν σκοτεινοὶ καὶ λασπωμένοι
τὸ πιάτο στὸ τραπέζι λιγοστό,
τὸ φιλιὸ στὸ κατώφλι ἦταν κλεφτὸ

καὶ ἔρωτες μέσα στίς καρδοῦλες κλειδωμένοι
Ἦτανε νέοι ἦτανε νέοι, ἦταν παιδιὰ
καὶ ἔτυχε νὰ ἔναι καὶ καλὴ σοδειὰ
Τὰ βράδια ξενουχτοῦσαν στὰ ὑπόγεια,
καὶ σβάρνα ὀλημερίς στίς γειτονιές
ἄχ! τὰ σοκάκια ἐκεῖνα κι οἱ γωνιές
σφιχτὰ πὺν φυλάξαν τὰ τίμια λόγια
Ἦτανε νέοι ἦτανε νέοι, ἦταν παιδιὰ
καὶ ἔτυχε νὰ ἔναι καὶ καλὴ σοδειὰ
Δὲν ξέρανε πατέρα, μάνα σπίτι, μάνα σπίτι
ἕναν δὲν δίναν γιὰ τὸ σήμερα παρῶ
δὲ ρίχνανε δραχμὲς στὸν κουμπάρῶ
δὲν κράταγαν μεζούρα καὶ διαβήτη
Ἦτανε νέοι ἦτανε νέοι, ἦταν παιδιὰ
καὶ ἔτυχε νὰ ἔναι καὶ καλὴ σοδειὰ

Ἦταν μίαν ἄνοιξη

Ἦταν μίαν ἄνοιξη χαμογελάσει
θὰ ντυθεῖς μία καινούργια φορεσιά
καὶ θὰ ἔρθεις νὰ σφίξεις τὰ χέρια μου
παλιέ μου φίλε
Κι ἴσως κανεῖς δὲ σὲ προσμένει νὰ γυρίσεις
μὰ ἐγὼ νιώθω τοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς σου
κι ἕνα ἄνθος φυτρωμένο στὴν ὄριμη, πικραμένη σου μνήμη
Κάποιο τρένο, τὴ νύχτα, σφυρίζοντας,
ἢ ἕνα πλοῖο, μακρινὸ κι ἀπροσδόκητο
θὰ σὲ φέρει μαζί μὲ τὴ νιότη μας
καὶ τὰ ὄνειρά μας
Κι ἴσως τίποτα, ἀλήθεια, δὲν ξέχασες
μὰ ὁ γυρισμὸς πάντα ἀξίζει περισσότερο
ἀπὸ κάθε μου ἀγάπη κι ἀγάπη σου
παλιέ μου φίλε

Τὸ σκάκι

Ἦλα νὰ παίξουμε...
Θὰ σοῦ χαρίσω τὴ βασίλισσά μου
Ἦταν γιὰ μένα μιὰ φορὰ ἡ ἀγαπημένη
Τώρα δὲν ἔχω πιά ἀγαπημένη
Θὰ σοῦ χαρίσω τοὺς πύργους μου
Τώρα πιά δὲν πυροβολῶ τοὺς φίλους μου

Ἔχουν πεθάνει ἀπὸ καιρὸ
πρὶν ἀπὸ μένα
Ὅλα, ὅλα καὶ τ' ἄλογά μου θὰ στὰ δώσω
Ὅλα, ὅλα καὶ τ' ἄλογά μου θὰ στὰ δώσω
Μονάχα ἐτοῦτο τὸν τρελό μου θὰ κρατήσω
ποῦ ξέρει μόνο σ' ἓνα χρῶμα νὰ πηγαίνει
δρασκελώντας τὴν μίαν ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη
γελώντας μπρὸς στὶς τόσες πανοπλίες σου
μπαίνοντας μέσα στὶς γραμμές σου ξαφνικὰ
ἀναστατώνοντας τὶς στέρεες παρατάξεις
Ἔλα νὰ παίξουμε...
Ὁ βασιλιάς αὐτὸς δὲν ἦτανε ποτὲ δικός μου
Κι ὕστερα τόσους στρατιῶτες τί τοὺς θέλω!
Τραβᾶνε μπρὸς σκυφτοὶ δίχως κἄν ὄνειρα
Ὅλα, ὅλα, καὶ τ' ἄλογά μου θὰ στὰ δώσω
Ὅλα, ὅλα, καὶ τ' ἄλογά μου θὰ στὰ δώσω
Μονάχα ἐτοῦτο τὸν τρελό μου θὰ κρατήσω
ποῦ ξέρει μόνο σ' ἓνα χρῶμα νὰ πηγαίνει
δρασκελώντας τὴν μίαν ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη
γελώντας μπρὸς στὶς τόσες πανοπλίες σου
μπαίνοντας μέσα στὶς γραμμές σου ξαφνικὰ
ἀναστατώνοντας τὶς στέρεες παρατάξεις
Ἔλα νὰ παίξουμε...
Κι αὐτὴ δὲν ἔχει τέλος ἢ παρτίδα...

Φοβᾶμαι...

Φοβᾶμαι τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐφτὰ χρόνια ἔκαναν πῶς δὲν εἶχαν πάρει χαμπάρι
καὶ μία ὥραία πρωία μεσοῦντος κάποιου Ἰουλίου
βγήκαν στὶς πλατεῖες μὲ σημαϊάκια κραυγάζοντας «δῶστε τὴ χούντα στὸ λαό».

Φοβᾶμαι τοὺς ἀνθρώπους ποὺ μὲ καταλερωμένη τὴ φωλιὰ
πασχίζουν τώρα νὰ βροῦν λεκέδες στὴ δική σου.

Φοβᾶμαι τοὺς ἀνθρώπους ποὺ σοῦ κλείναν τὴν πόρτα
μὴν τυχόν καὶ τοὺς δώσεις κουπόνια καὶ τώρα
τοὺς βλέπεις στὸ Πολυτεχνεῖο νὰ καταθέτουν γαρίφαλα καὶ νὰ δακρῶνουν.

Φοβᾶμαι τοὺς ἀνθρώπους ποὺ γέμιζαν τὶς ταβέρνες
καὶ τὰ σπάζαν στὰ μπουζούκια κάθε βράδυ καὶ τώρα τὰ ξανασπάζουν
ὅταν τοὺς πιάνει τὸ μεράκι τῆς Φαραντούρη καὶ ἔχουν καὶ «ἀπόψεις».

Φοβᾶμαι τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἄλλαζαν πεζοδρόμιο ὅταν σὲ συναντοῦσαν
καὶ τώρα σὲ λοιδороῦν γιατί, λέει, δὲν βαδίζεις ἴσιο δρόμο.

Φοβᾶμαι, φοβᾶμαι πολλούς ανθρώπους.

Φέτος φοβήθηκα ακόμη περισσότερο.

Νοέμβρης **1983**

Ποιήματα που μᾶς διάβασε ἓνα βράδυ ὁ λοχίας Otto V...

I

Σὲ δυὸ λεπτὰ θὰ ἀκουστῆ τὸ παράγγελμα «Ἐμπρός»
Δὲν πρέπει νὰ σκεφτῆ κανένας τίποτε ἄλλο
Ἐμπρός ἢ σημαία μας κι ἐμεῖς ἐφ' ὄπλου λόγχῃ ἀπὸ πίσω
Ἀπόψε θὰ χτυπήσεις ἀνελέητα καὶ θὰ θὰ χτυπηθεῖς

Θὰ τραβήξεις μπροστὰ τραγουδώντας ρυθμικὰ ἐμβατήρια
Θὰ τραβήξεις μπροστὰ πού μαντεύονται χιλιάδες ἀνήσυχα μάτια
Ἐκεῖ πού χιλιάδες χέρια σφίγγονται γύρω ἀπὸ μία ἄλλη σημαία
Ἔτοιμα νὰ χτυπήσουν καὶ νὰ χτυπηθοῦν.

Σ' ἓνα λεπτὸ πρέπει νὰ μᾶς δώσουν τὸ σύνθημα
Μιὰ λεξοῦλα μικρὴ πού σὲ λίγο ἐξαΐσια θὰ λάμψει.

(Κι ἐγὼ πού ἔχω μία ψυχὴ παιδικὴ καὶ δειλὴ
Πού δὲν θέλει τίποτε ἄλλο νὰ ξέρει ἀπὸ τὴν ἀγάπη
Κι ἐγὼ πολεμῶ τόσα χρόνια χωρὶς, Θέ μου, νὰ μάθω γιατί
Καὶ δὲ βλέπω μπροστὰ τόσα χρόνια παρὰ μόνον τὸ δίδυμο ἀδερφό μου.)

II

Σὲ τούτῃ τῇ φωτογραφίᾳ ἤμουνα νέος κοντὰ 22
χρονῶ. ἐδῶ εἶναι ἡ γυναῖκα π' ἀγαποῦσα: ἡ
γυναῖκα μου
Τὴ λέγανε Μάρθα· ἔσφιγγε τὸ γιό μου μὲ λαχτάρα
στὴν ἀγκαλιά της
Δὲ μοῦ 'πε: «χαίρομαι πού πᾶς νὰ πολεμήσεις».
Ἐκλαιγε σὰν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι.
Κι ἐδῶ κάποιον σπίτι παλιὸ μ' ἓναν κῆπο στὴ μέση
καὶ μ' ἄνθη...
...Θυμᾶσαι ὅταν ἤμασταν παιδιά εἶχαμε ἓνα ξύλι-
νο ἄλογο καὶ μία γυαλιστερὴ τρομπέτα
Τὰ βράδια ξαγρυπνοῦσαμε στὰ βιβλία μὲ τίς ἀρ-
χαῖες ἥρωικὲς ἱστορίες

Τὸν ἀθῶο μας ὕπνο τυράννησαν οἱ ἀντίλαλοι τῶν
φημισμένων πολεμιστῶν
Ἔστερα τὰ ξεχάσαμε ὅλα αὐτὰ σὲ μία γωνιὰ γε-
λώντας γιὰ τὰ παιδιάστικα καμώματα.
Ἴσως αὐριο μιὰ τόση τρυπίτσα μοῦ χαράξει τό μέ-
τωπο
Ἦ μία τρυπίτσα πού χωρᾶ ὅλο τὸν πόνο τῶν ἀν-
θρώπων
Ποιὸς εἶμαι; Ποῦ βρίσκομαι; Σκίστε τὰ ροῦχα
μου ἐδῶ μπροστὰ στὸ στήθος
Ἴσως θὰ βρεῖτε ἀκόμα τ' ὄνομά μου σκαλισμένο.
Ποιὸς τὸ θυμᾶται;
Ψάξτε τὰ ροῦχα μου ἀκόμα... Ἐδῶ ἤμουνα νέος
22 μόλις χρονῶ
Κι ἐδῶ μιὰ γυναῖκα πού σφίγγει μὲ λαχτάρα ἓνα
παιδί στὴν ἀγκαλιά της.

(Ἐκλαιγε ἀλήθεια ὅταν ἔφευγα σὰν ἓνα μικρὸ κο-
ριτσάκι).

Κι ἤθελε ἀκόμη...

Κι ἤθελε ἀκόμη πολὺ φῶς νὰ ξημερώσει. Ὅμως ἐγὼ
Δὲν παραδέχτηκα τὴν ἦττα. Ἔβλεπα τώρα
Πόσα κρυμμένα τιμαλφῆ ἔπρεπε νὰ σώσω
Πόσες φωλιές νεροῦ νὰ συντηρήσω μέσα στὶς φλόγες.
Μιλᾶτε, δείχνετε πληγές ἀλλόφρονες στοὺς δρόμους
Τὸν πανικὸ πού στραγγαλίζει τὴν καρδιά σας σὰ σημαία
Καρφώσατε σ' ἐξῶστες, μὲ σπουδὴ φορτώσατε τὸ ἐμπόρευμα
Ἡ πρόγνωσίς σας ἀσφαλής: Θὰ πέσει ἡ πόλις.
Ἐκεῖ, προσεχτικά, σὲ μία γωνιά, μαζεύω μὲ τάξη,
Φράζω μὲ σύνεση τὸ τελευταῖο μου φυλάκιο
Κρεμῶ κομμένα χέρια στοὺς τοίχους, στολίζω
Μὲ τὰ κομμένα κρανία τὰ παράθυρα, πλέκω
Μὲ κομμένα μαλλιά τὸ δίχτυ μου καὶ περιμένω.
Ὅρθιος καὶ μόνος σὰν καὶ πρῶτα περιμένω.

Μιλῶ...

Μιλῶ γιὰ τὰ τελευταῖα σαλπίσματα τῶν νικημένων στρατιωτῶν
Γιὰ τὰ κουρέλια ἀπὸ τὰ γιορτινά μας φορέματα
Γιὰ τὰ παιδιά μας πού πουλᾶν τσιγάρα στοὺς διαβάτες

Μιλῶ γιὰ τὰ λουλούδια πὸν μαραθῆκανε στοὺς τάφους καὶ τὰ σαπίζει ἡ βροχὴ
Γιὰ τὰ σπίτια πὸν χάσκουνε δίχως παράθυρα σὰν κρανία ξεδοντιασμένα
Γιὰ τὰ κορίτσια πὸν ζητιανεύουν δείχνοντας στὰ στήθια τὶς πληγές τους
Μιλῶ γιὰ τὶς ξυπόλυτες μάνες πὸν σέρνονται στὰ χαλάσματα
Γιὰ τὶς φλεγόμενες πόλεις τὰ σωριασμένα κουφάρια σοὺς δρόμους
Τοὺς μαστροποὺς ποιητὲς πὸν τρέμουνε τὶς νύχτες στὰ κατώφλια
Μιλῶ γιὰ τὶς ἀτέλειωτες νύχτες ὅταν τὸ φῶς λιγοστεύει τὰ ξημερώματα
Γιὰ τὰ φορτωμένα καμιόνια καὶ τοὺς βηματισμοὺς στὶς ὑγρὲς πλάκες
Γιὰ τὰ προαύλια τῶν φυλακῶν καὶ γιὰ τὸ δάκρυ τῶν μελλοθανάτων.

Μὰ πιὸ πολὺ μιλῶ γιὰ τοὺς ψαράδες
Π' ἀφήσανε τὰ δίχτυά τους καὶ πήρανε τὰ βήματά Του
Κι ὅταν Αὐτὸς κουράστηκε αὐτοὶ δὲν ξαποστάσαν
Κι ὅταν Αὐτὸς τοὺς πρόδωσε αὐτοὶ δὲν ἀρνηθῆκαν
Κι ὅταν Αὐτὸς δοξάστηκε αὐτοὶ στρέψαν τὰ μάτια
Κι οἱ σύντροφοὶ τους φτύνανε καὶ τοὺς σταυρῶναν
Κι αὐτοί, γαλήνιοι, τὸ δρόμο παίρνουνε π' ἄκρη δὲν ἔχει
Χωρὶς τὸ βλέμμα τους νὰ σκοτεινιάσει ἢ νὰ λυγίσει

Ὅρθιοι καὶ μόνοι μὲς στὴ φοβερὴ ἐρημία τοῦ πλήθους.

Ἐπιτάφιο

Ἐδῶ ἀναπαύεται
Ἡ μόνη ἀνάπαυση τῆς ζωῆς του
Ἡ μόνη του στερνή ἱκανοποίηση
Νὰ κείτεται μαζὶ μὲ τοὺς ἀφέντες του
Στὴν ἴδια κρύα γῆ, στὸν ἴδιο τόπο.

Αὐτοὶ δὲν εἶναι οἱ δρόμοι πὸν γνωρίσαμε...

Αὐτοὶ δὲν εἶναι οἱ δρόμοι πὸν γνωρίσαμε
Ἀλλότριο πλῆθος ἔρπει τώρα στὶς λεωφόρους
Ἀλλάξαν καὶ τῶν προαστίων οἱ ὀνομασίες
Ἵψώνονται ἄστυρα στὰ γήπεδα καὶ στὶς πλατεῖες.
Ποιὸς περιμένει τὴν ἐπιστροφή σου; Ἐδῶ οἱ ἐπίγονοι
Λιθοβολοῦν τοὺς ξένους, θύουν σ' ὁμοιώματα,
Εἶσαι ἓνας ἄγνωστος μὲς στὸ ἄγνωστο ἐκκλησίασμα
Κι ἀπὸ τὸν ἄμβωνα ἀφορίζουνε τοὺς ξένους
Ρίχνουνε στοὺς ἀλλόγλωσσους κατάρες

Ἐσὺ στοὺς σκοτεινοὺς διαδρόμους χῶσου

Στις δαιδαλώδεις κρύπτες πού δὲν προσεγγίζει
Οὔτε φωνὴ ἀγριμοῦ ἢ ἤχος τυμπάνου·
Ἐκεῖ δὲ θὰ σὲ βροῦν. Γιατί ἂν σ' ἀφορίσουν
Κάποιοι –ἀναπόφευκτα– στὰ χεῖλη τους θὰ σὲ προφέρουν
Οἱ σκέψεις σου θ' ἀλλοιωθοῦν, θὰ σοῦ ἀποδώσουν
Ψιθυριστὰ προθέσεις, θὰ σὲ ὑμνήσουν.
Μὲ τέτοιες προσιτὲς ἐπιτυχίες θὰ ἠττηθεῖς.
Τεντώσου ἀπορρίπτοντας τῶν λόγων σου τὴν πανοπλία
Κάθε ἐξωτερικὸ περιβλημὰ σου περιττὸ
Καὶ τῆς Σιωπῆς τὸ μέγα διάστημα, ἔτσι,
Τεντώσου νὰ πληρώσεις συμπαγῆς.

Ἡ ἀπόφαση

Εἴστε ὑπὲρ ἢ κατὰ;
Ἐστω ἀπαντεῖστε μ' ἓνα ναι ἢ μ' ἓνα ὄχι.
Τὸ ἔχετε τὸ πρόβλημα σκεφτεῖ
Πιστεύω ἀσφαλῶς πῶς σὰς βασάνισε
Τὰ πάντα βασανίζουν στὴ ζωὴ
Παιδιὰ γυναικὲς ἔντομα
Βλαβερὰ φυτὰ χαμένες ὥρες
Δύσκολα πάθη χαλασμένα δόντια
Μέτρια φίλμς. Κι αὐτὸ σὰς βασάνισε ἀσφαλῶς.
Μιλᾶτε ὑπεύθυνα λοιπόν. Ἐστω μὲ ναι ἢ ὄχι.
Σὲ σὰς ἀνήκει ἡ ἀπόφαση.
Δὲ σὰς ζητοῦμε πιά νὰ πάψετε
Τὶς ἀσχολίες σας νὰ διακόψετε τὴ ζωὴ σας
Τὶς προσφιλεῖς ἐφημερίδες σας· τὶς συζητήσεις
Στὸ κουρεῖο· τὶς Κυριακὲς σας στὰ γήπεδα.
Μιὰ λέξη μόνο. Ἐμπρὸς λοιπόν:
Εἴστε ὑπὲρ ἢ κατὰ;
Σκεφθεῖτε το καλά. Θὰ περιμένω.

If...

Ἄν - λέω ἂν...
ἂν ὅλα δὲ συνέβαιναν τόσο νωρὶς
ἢ ἀποβολὴ σου ἀπ' τὸ Γυμνάσιο στὴν Ε' τάξη,
μετὰ Χαϊδάρι, Ἄι-Στρατής, Μακρονήσι, Ἴτζεδίν,
ἂν στὰ **42** σου δὲν ἦσαν μὲ σπονδυλοαθρίτιδα
ὑστερα ἀπὸ τὰ εἴκοσι χρόνια τῆς φυλακῆς
μὲ δυὸ διαγραφῆς στὴν πλάτη σου, μιὰ δήλωση

ἀποκηρύξεως όταν σ' ἀπομονώσαν στο Ψυχιατρεῖο
ἄν - σήμερα λογιστῆς σ' ἓνα κατάστημα ἐδωδῆμων-
ἄχρηστος πιά για ὄλους, στιμμένο λεμόνι,
ξοφλημένη περίπτωση, με ιδέες ἀπό καιρὸ ξεπερασμένες,
ἄν - λέω ἄν...

με λίγη καλή θέληση ἐρχόνταν ὅλα κάπως διαφορετικὰ
ἢ ἀπὸ μία τυχαία σύμπτωση, ὅπως σὲ τὸσους καὶ τὸσους
συμμαθητές, φίλους, συντροφους - δὲ λέω ἀβρόχοις ποσὶ
ἀλλὰ ἄν...

(Φτάνει. Μ' αὐτὰ δὲ γράφονται τὰ ποιήματα. Μὴν ἐπιμένεις.
Ἄλλον ἄερα θέλουν για ν' ἀρέσουν, ἄλλη «μετουσίωση».
Τὸ παραρίζαμε στὴ θεματογραφία).

Ἀφιέρωση

Για τοὺς ἐρωτευμένους πὸ παντρεύτηκαν
Για τὸ σπίτι πὸ χτίστηκε
Για τὰ παιδάκια πὸ μεγάλωσαν
Για τὰ πλοῖα πὸ ἄραξαν
Για τὴ μάχη πὸ κερδήθηκε
Για τὸν ἄσωτο πὸ ἐπέστρεψε
Για ὅλα ὅσα τέλειωσαν χωρὶς ἐλπίδα πιά.

Προσχέδιο δοκιμίου πολιτικῆς ἀγωγῆς

Οἱ τσαγκαράδες νὰ φτιάσουν ὅπως πάντα γερὰ παπούτσια
Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ νὰ συμμορφώνονται με τὸ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου
Οἱ τροχονόμοι νὰ σημειώνουν με σχολαστικότητα τὶς παραβάσεις
Οἱ ἐφοπλιστὲς νὰ καθελκύουν διαρκῶς νέα σκάφη
Οἱ καταστηματαρχες ν' ἀνοίγουν καὶ νὰ κλείνουν σύμφωνα με τὸ ἐκάστοτε ὥραριο
Οἱ ἐργάτες νὰ συμβάλλουν εὐσυνείδητα στὴν ἀνοδο τοῦ ἐπιπέδου παραγωγῆς
Οἱ ἀγρότες νὰ συμβάλλουν εὐσυνείδητα στὴν κάθοδο τοῦ ἐπιπέδου καταναλώσεως
Οἱ φοιτητὲς νὰ μιμοῦνται τοὺς δασκάλους τους καὶ νὰ μὴν πολιτικολογοῦν
Οἱ ποδοσφαιριστὲς νὰ μὴ δωροδοκοῦνται πέραν ἑνὸς λογικοῦ ὀρίου
Οἱ δικαστὲς νὰ κρίνουν κατὰ συνείδησιν καὶ ἐκτάκτως μόνον, κατ' ἐπιταγὴν
Ὁ τύπος νὰ μὴ γράφει ὅ,τι πιθανὸν νὰ ἐμβάλλει εἰς ἀνησυχίαν τοὺς φορτοεκφορτωτάς
Οἱ ποιητὲς ὅπως πάντα νὰ γράφουν ὥραϊα ποιήματα.

Σημ.: Πρόκειται περί προσχεδίου, ως ό τίτλος, και προσφέρεται εις έλευθέραν δημοσίαν συζήτησιν. Μετά τας άκουσθησομένας άπόψεις θα γίνει τελική έπεξεργασία υπό ομάδος έγκρίτων Ποιητών και θα παραδοθεί εις τó κοινό πρòς γνώσιν και άναμόρφωσιν.

Τώρα είναι άπλòς θεατής...

Τώρα είναι άπλòς θεατής
Άσημαντος άνθρωπάκος μέσα στο πλήθος
Τώρα πια δέ χειροκροτεί δέ χειροκροτεΐται
Ξένος περιφέρεται στών óδών τó κάλεσμα-

Έρχονται άπό μακριά οί νέοι σαλπικτές
Τών έπίλεκτων κλάσεων του μέλλοντος
Οί κραυγές τούς γκρεμίζουν τά σαθρά τείχη
Τήκουν τή λάσπη σέ φωτεινούς ρύακες
Έρχονται οί άγνοί, οί άνυπόκριτοι.
Οί βιαστές, οί άμέτοχοι, οί παρθένοι.
Οί πονηροί συνδαιτυμόνες, οί άθώοι
Οί ληξίαρχοι τών ήμερών μας
Έρχεται τó μεγάλο παρανάλωμα
Μέσα στους πίδακες τών πρόσχαρων νερών.
Έρχονται οί τελευταίες προδιαγραφές

Μά τώρα αυτός είναι άπλòς θεατής
Άώνυμος άνθρωπάκος μέσα στο πλήθος
Μέ τά χέρια στο στήθος σαν έτοιμος νεκρός
Τώρα πια δέ χειροκροτεί δέ χειροκροτεΐται.
(Νά ξέρεις πάντα τó πότε και τó πώς)

Τò πρωΐ

Τò πρωΐ
Στις 5
Ό ξηρός
Μεταλλικός ήχος
Ύστερα άπό τά φορτωμένα καμιόνια.
Που θρυμματίζουνε τις πόρτες του ύπνου.
Και τó τελευταίο «άντίο» τής παραμονής
Και οί τελευταίοι βηματισμοί στις ύγρες πλάκες
Και τó τελευταίο σου γράμμα
Στο παιδικό τετράδιο τής αριθμητικής
Σαν του μικρού παραθυριού τó δίχτυ
Που τεμαχίζει με κάθετες μαύρες γραμμές

Τοῦ πρωινοῦ χαρούμενου ἡλίου τὴν παρέλαση.

Χειμῶνας 1942

Ξημέρωσεν ὁ δείχτης πάλι Κυριακῆ.

Ἐφτὰ μέρες
Ἡ μιὰ πάνω ἀπ' τὴν ἄλλη
Δεμένες
Ὀλόιδιες
Σὰ χάντρες κατάμαυρες
Κόμπο λογιῶν του Σεμιναρίου.

Μιὰ, τέσσερις, πενηνταδυό.
Ἐξι μέρες ὅλες γιὰ μιὰ
Ἐξι μέρες ἀναμονὴ
Ἐξι μέρες σκέψη
Γιὰ μιὰ μέρα
Μόνο γιὰ μιὰ μέρα
Μόνο γιὰ μιὰν ὥρα
Ἀπόγευμα κι ἥλιος.

Ὡρες
Ταυτισμένες
Χωρὶς συνείδηση
Προσπαθώντας μιὰ λάμψη
Σὲ φόντο σελίδων
Μὲ πένθιμο χρῶμα

Μιὰ μέρα ἀμφίβολης χαρᾶς
Ἴσως μόνο μιὰν ὥρα
Λίγες στιγμὲς
Τὸ βράδυ ἀρχίζει πάλι ἡ ἀναμονὴ
Πάλι μιὰν ἐβδομάδα, τέσσερις, πενηνταδυό

Σήμερα βρέχει ἀπ' τὸ πρωί.
Ἐνα κίτρινο χιονόνερο.